

„A régió, ahol íze van az életnek”

A regionális fejlesztés perspektívái a Dél-Dunántúli Régió példáján

**„A magyar uniós elnökség és a régiók
jövője” konferencia**

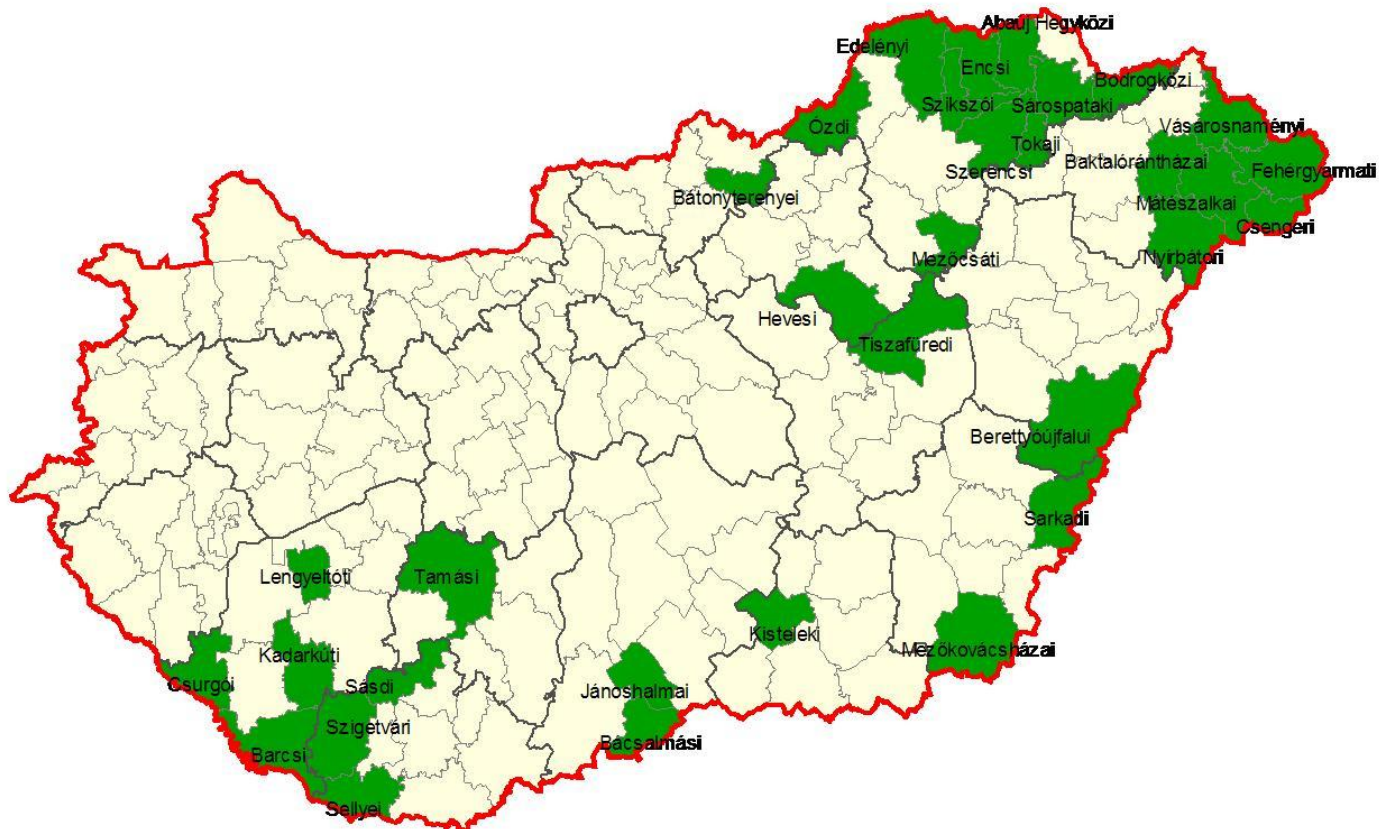
BKF, Budapest 2009. május 21.

Sári László
fejlesztési igazgató

„Nem mondunk le senkiről!”

Dél-dunántúli régió

Dél-dunántúli régió

**PÁLYÁZATI FORRÁSOK
HASZNOSULÁSÁNAK VIZSGÁLATA,
VALAMINT A PÁLYÁZATI
AKTIVITÁS ELEMZÉSE A DÉL-
DUNÁNTÚLI RÉGIÓBAN 2000-2006**

Kaposvári Egyetem

A kutatás módszertana

- A pályázati aktivitás felmérése az OTMR adatbázis alapján
- Kérdőíves felmérés:
  - Indikátorok
  - Partnerség
  - Fejlesztési elképzelések
- Mélyinterjúk

Az elemzett támogatások

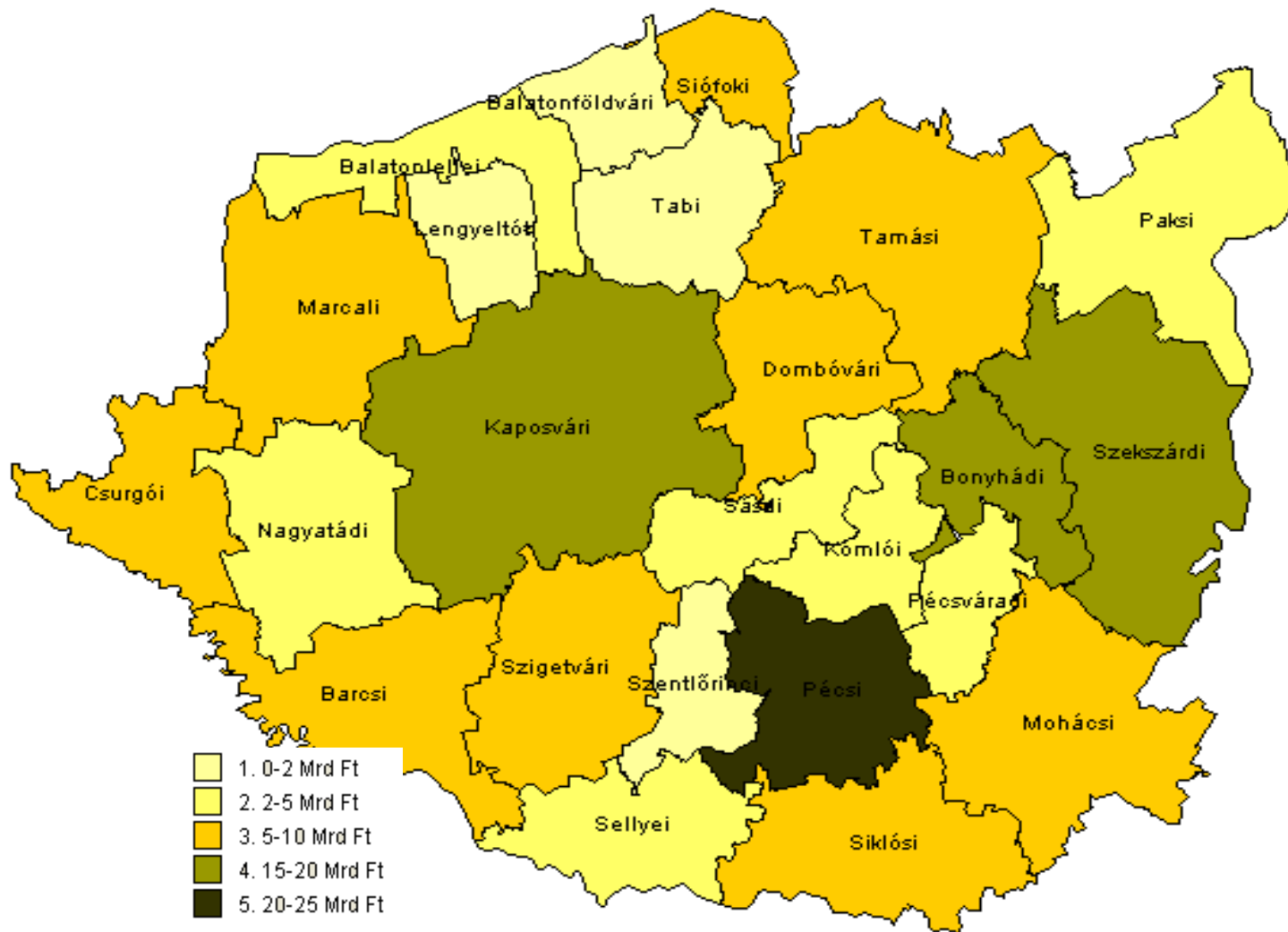

- ÚT (pl. Decentralizált Útfenntartási - és fejlesztési Célelőirányzat)
- KÖVICE (Környezetvédelmi és Vízügyi Célelőirányzat)
- MFC (Műszaki Fejlesztés Társadalmi Feltételeinek Javítása)
- NEMZETI TÁMOGATÁS (egyres gyümölcsfajok és szőlőültetvények telepítésének támogatása)
- ROP (Regionális Fejlesztés Operatív Program)
- SAPARD
- TEKI (Területi Kiegyenlítést Szolgáló Fejlesztési Célú Támogatás)
- TÉRSÉG-FELZÁRKÓZTATÁS célelőirányzataból nyújtott támogatás
- TERÜLET RÉGIÓ (pl. Területfejlesztési célfeladatok támogatással fedezett kiadásai, Árnyékprogram: Dél- Dunántúli RFT- a régió humán erőforrás bázisának erősítése)
- AGRÁR ÉS VIDÉKFEJLESZTÉS (hazai)
- AVOP (Agrár- és Vidékfejlesztés Operatív Program)
- CEDE (Céljellegű Decentralizált Támogatás)
- Címzett és cél támogatások (pl. Vízgazdálkodás; Veszély elhárítási munkálatok)
- GVOP (Gazdasági Versenyképesség Operatív Program)
- HEFOP (Humán-erőforrás Fejlesztés Operatív Program)
- HÖF (pl. A Dél-Dunántúli RFT a települési hulladék közszolgáltatás-fejlesztésre támogatása)
- KAC (Környezetvédelmi Célú Fejlesztések Támogatása)
- KIOP (Környezet és Infrastruktúra Fejlesztés Operatív Program)
- KKC1 (pl. Decentralizált kis-és közép vállalkozói pályázati rendszer)
- KKC2 (Széchenyi Kártya kamat és garanciadíj támogatás)
- FOGLALKOZTATÁS (pl. Korszerű munkahelyek teremtésének támogatása)
- VÁLLALKOZÓI CÉL (pl. Gazdaságfejlesztési Pályázat, Kereskedelemfejlesztési Pályázat).

A vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok által elnyert támogatások 2000-2006

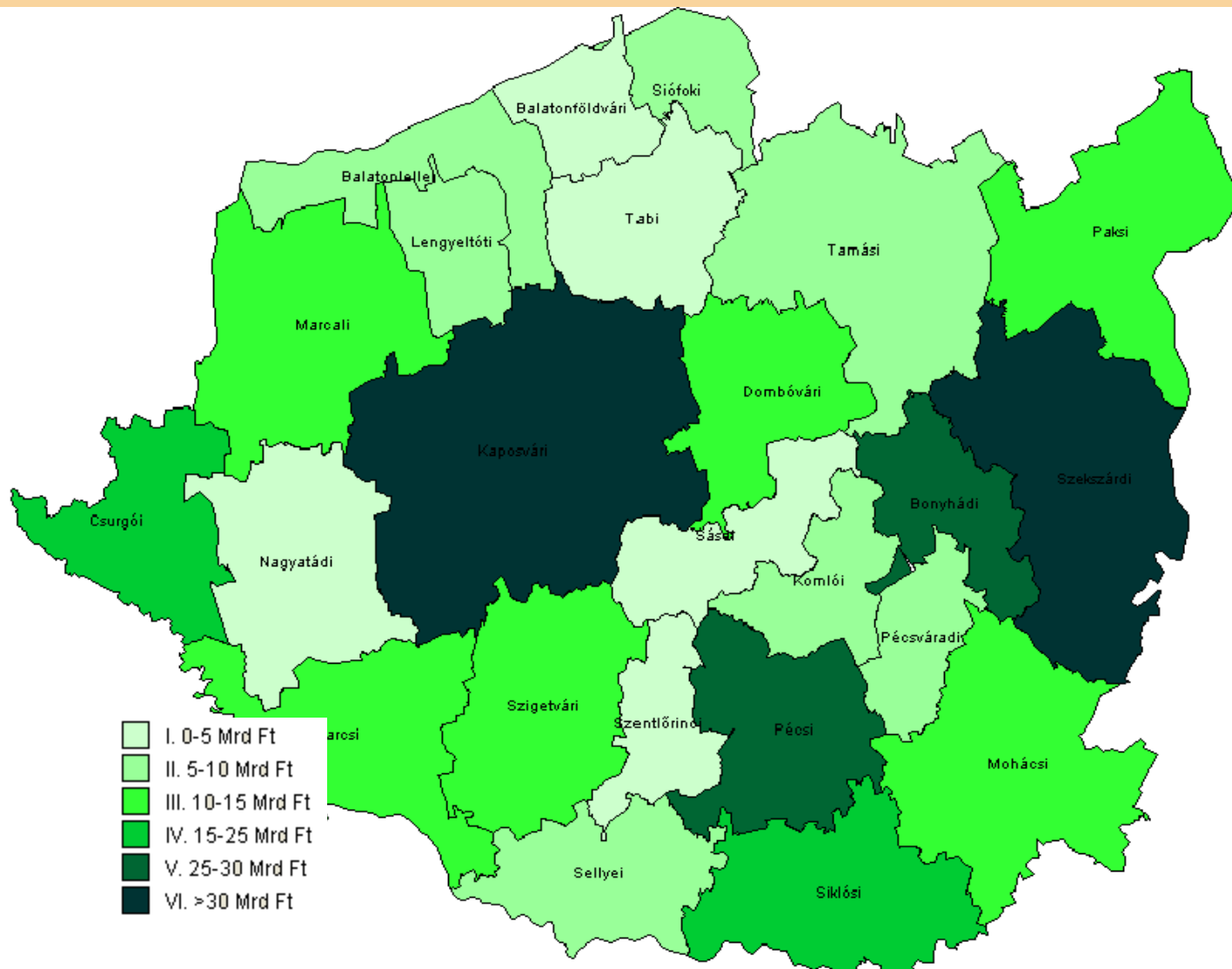
Dél-dunántúli régió

A vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok által megvalósított beruházások 2000-2006

Dél-dunántúli régió

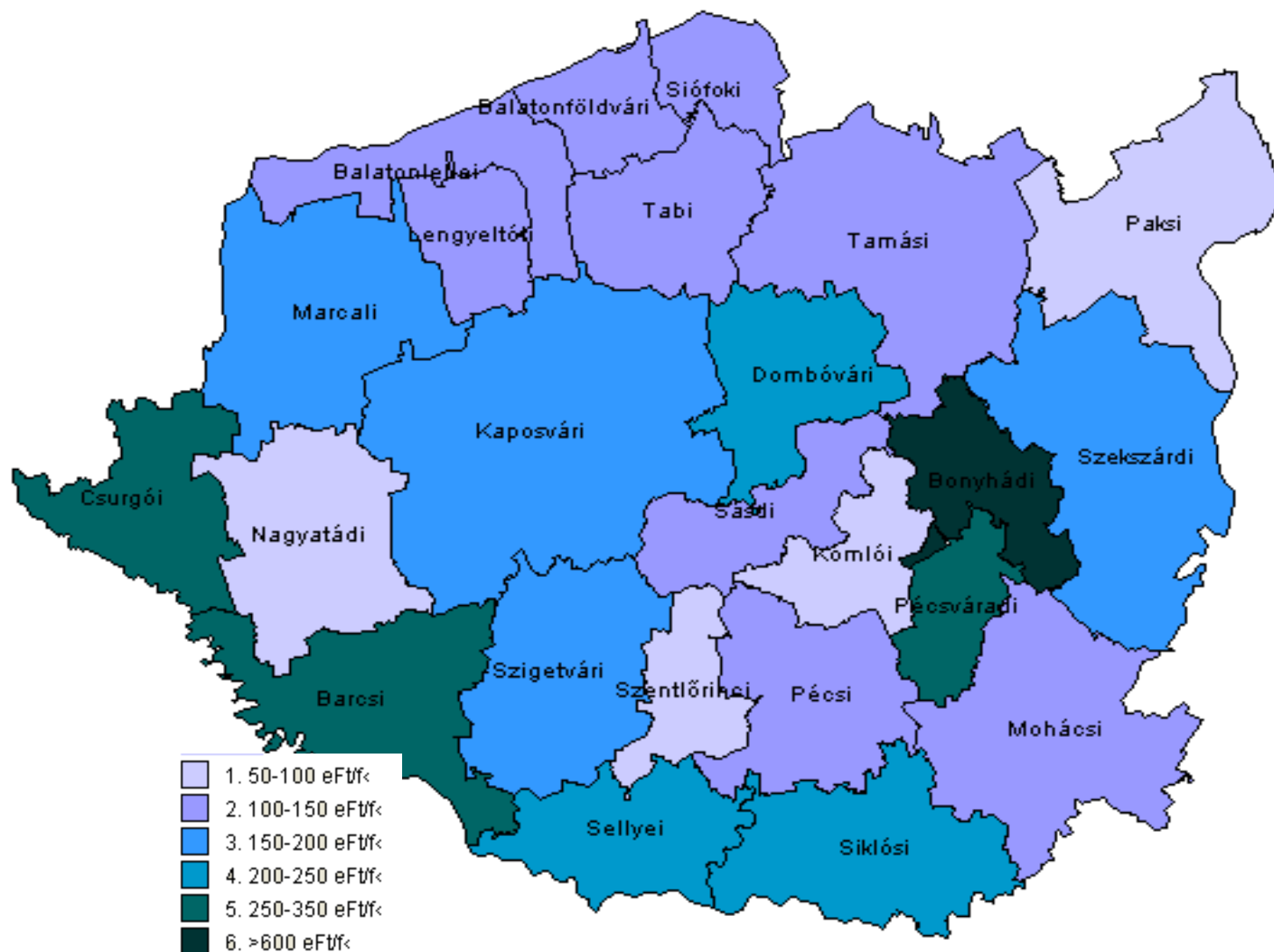

- I. 0-5 Mrd Ft
- II. 5-10 Mrd Ft
- III. 10-15 Mrd Ft
- IV. 15-25 Mrd Ft
- V. 25-30 Mrd Ft
- VI. >30 Mrd Ft

A vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok által elnyert támogatások, 1 főre vetítve 2000-2006

Dél-dunántúli régió

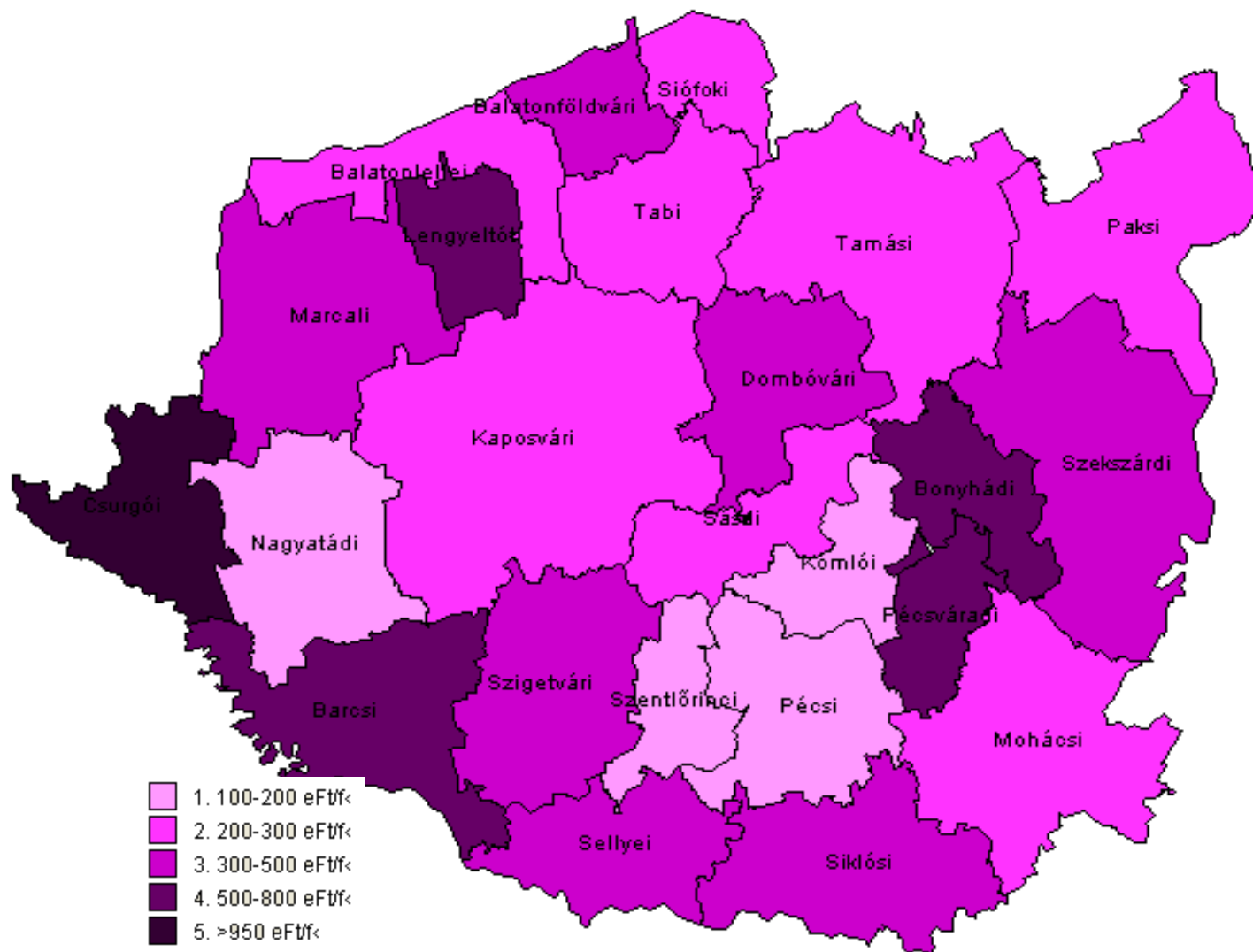

A vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok által megvalósított beruházások, 1 főre vetítve 2000-2006

Dél-dunántúli régió

- 1. 100-200 eFt/fk
- 2. 200-300 eFt/fk
- 3. 300-500 eFt/fk
- 4. 500-800 eFt/fk
- 5. >950 eFt/fk

A vállalkozói réteg pályázati aktivitása 2000-2006

Kistérség	Elnyert támogatás (millió Ft)	Összberuházás (millió Ft)
Balatonföldvári	919	2 414
Barcsi	913	2 472
Bonyhádi	1 801	4 339
Csurgói	1 180	3 488
Dombóvári	2 450	5 791
Fonyódi	1 840	4 656
Kaposvári	7 163	23 189
Komlói	668	1 915
Lengyeltóti	503	1 274
Marcali	1 837	4 754
Mohácsi	3 115	6 928
Nagyatádi	1 189	3 138
Paksi	2 005	5 324
Pécsi	4 974	11 911
Pécsváradi	763	2 007
Sásdi	1 161	3 064
Sellyei	1 077	2 599
Siklósi	5 880	14 026
Siófoki	1 279	3 324
Szekszárdi	7 113	17 390
Szentlőrinci	922	2 576
Szigetvári	2 147	5 842
Tabi	817	2 152
Tamási	1 503	4 116
összesen	53 219	138 687

Következtetések

- A források azokba a térségekbe jutottak 2000-2006 között, melyek egyébként is jobb helyzetben voltak a Dél-dunántúli régióban.
- Felhasznált források csak részben, áttételesen járultak hozzá az elmaradott térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítéséhez.
- A támogatások elsősorban a mezőgazdaság fejlesztését, korszerűsítését szolgálták.

BGP forrásai 2005-2008

1-3.) „Kis- és Középvállalkozások Innovációs Fejlesztéseinek Támogatása a Dél-Dunántúli Régióban DD_KKV” 2005; 2006 és 2008. évi programok

4.) „A Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Rendszer Fejlesztése – DD_RIR_05”

5.) „Kis- és Középvállalkozások Innovációs Fejlesztéseinek Előkészítése – DD_IFE07”

6.) „Piaci igényeknek megfelelő K+F laboratóriumi, mérés-technikai infrastruktúra fejlesztése – DD_INFRA”

7.) „Vállalkozások innovációjának támogatása a régiókban – INNOCSEKK”

BGP források felhasználása a Dél-Dunántúli Régióban

	2005	2006	2008 ^[1]			2005-2006
	DD_KKV	DD_KKV	DD_KKV	DD_IFE	DD_INFRA	Innocsekk
Forrás keret	535.000.000 Ft	413.800.000 Ft	982.900.000 Ft	32.900.000 Ft	377.800.000 Ft	250.000.000 Ft
Megítélt támogatás	535.000.000 Ft	380.059.365 Ft	284.464.000 Ft	15.318.000 Ft	166.144.000 Ft	971.400.858 Ft
Beérkezett pályázatok száma	56 db	39 db	39 db	9 db	11 db	175 db
Támogatott projektek száma	32 db	26 db	16	5	8	57 db
Kihasználtság	100 %	91,8 %	28,94 %	46,56 %	43,98 %	388%

^[1] a keret a decentralizált programokat (DD_KKV és DD_IFE) valamint a központi programokat (K+F_INFRA) is tartalmazza

Baross Gábor Program forráslehetőségei

2005-2008

Felhasználható regionális keret: 2.592.400.000 Ft

Elveszített forrás: 961.414.635 Ft

2009

Felhasználható regionális keret: 1.117.500.000 Ft

Elveszített forrás: Cél! 0 Ft

Vélemények - 2009

"A magyar kutatók döntő része alapkutatásban gondolkodik, és ha fölfedez valamit, akkor sem gondol arra, hogy szabadalmaztatni kellene vagy hasznosítani lehetne.,,

(Duda Ernő, a Magyar Biotechnológiai Szövetség elnöke)

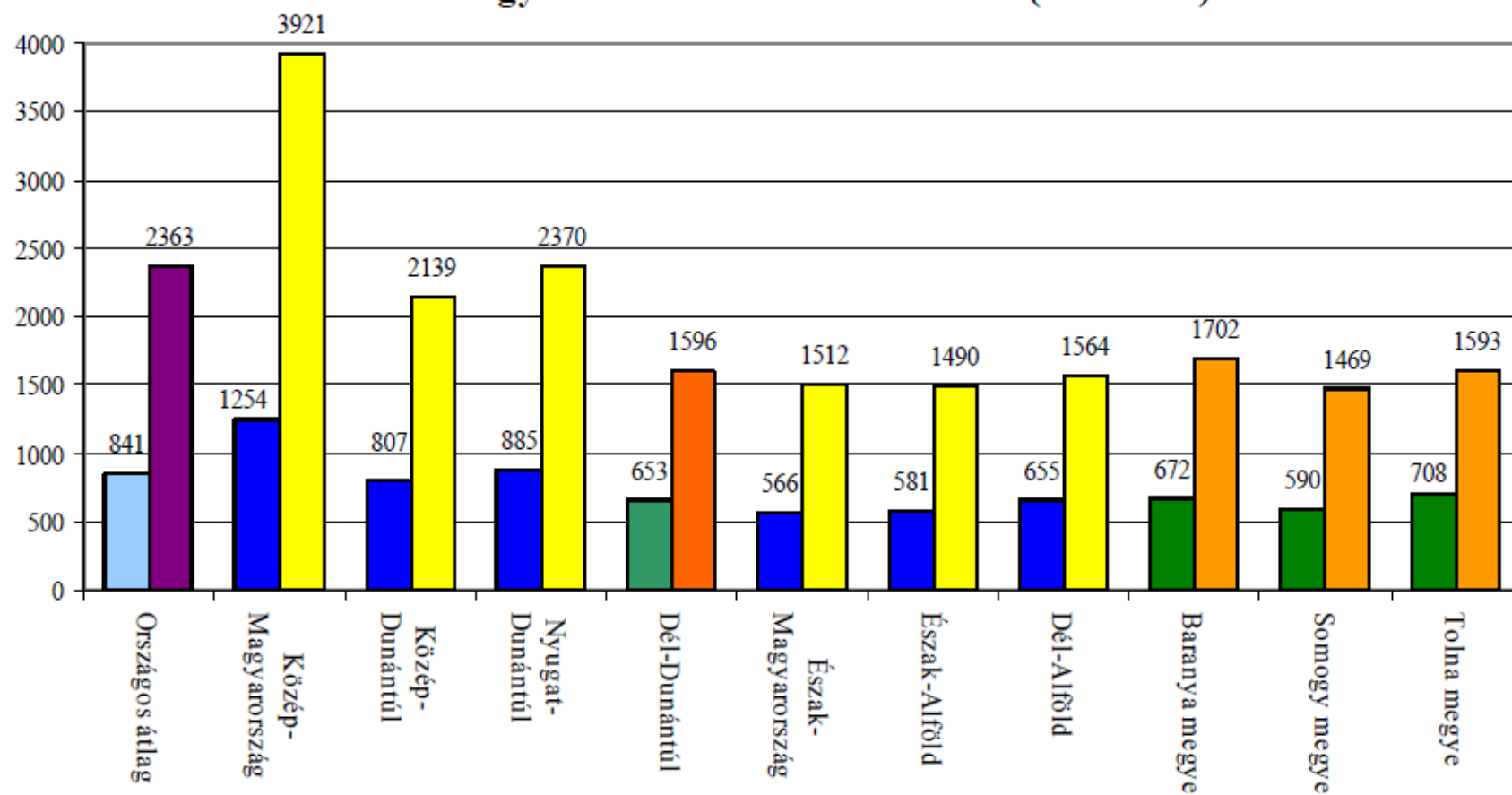
"Sajnos tartós az a diagnózis, hogy képességeink alatt teljesítünk. Nem merész állítás, hogy találékonyságunkat csak körülbelül 40 százalékban használjuk ki.,,

(Dr. Bendzsel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke)

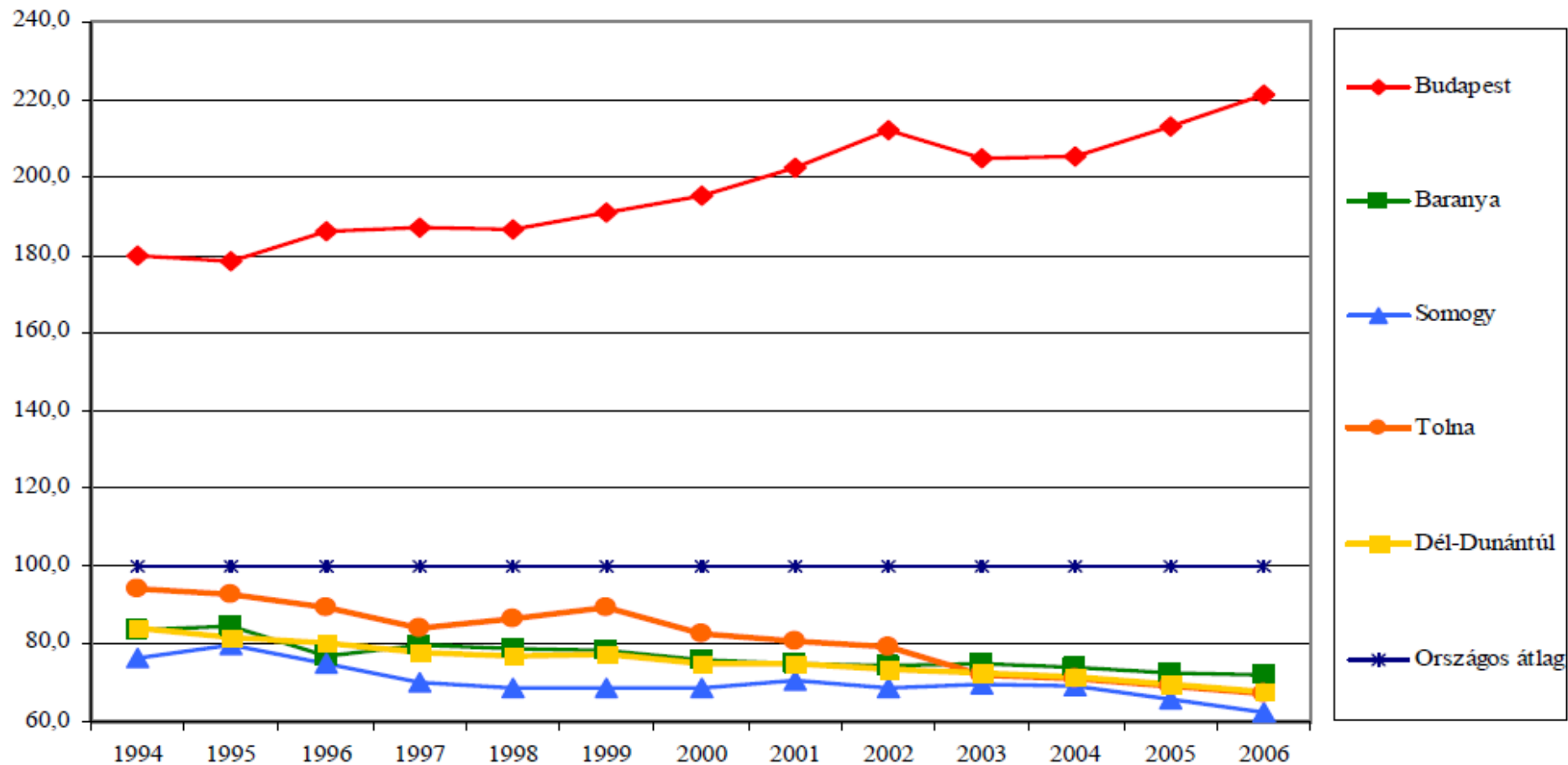
"Nincsen megfelelő utánpótlás. Ha kétszer ennyi innovációra vagy kutatás-fejlesztésre szánt pénz állna rendelkezésre, akkor sem tudnánk a megfelelő szinten elkölteni, mert nem dörömbölnek az ajtón a fiatal mérnökök, természettudósok vagy akár közgazdászok, hogy kutatni, fejleszteni szeretnének."

(Dr. Molnár Károly, kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter)

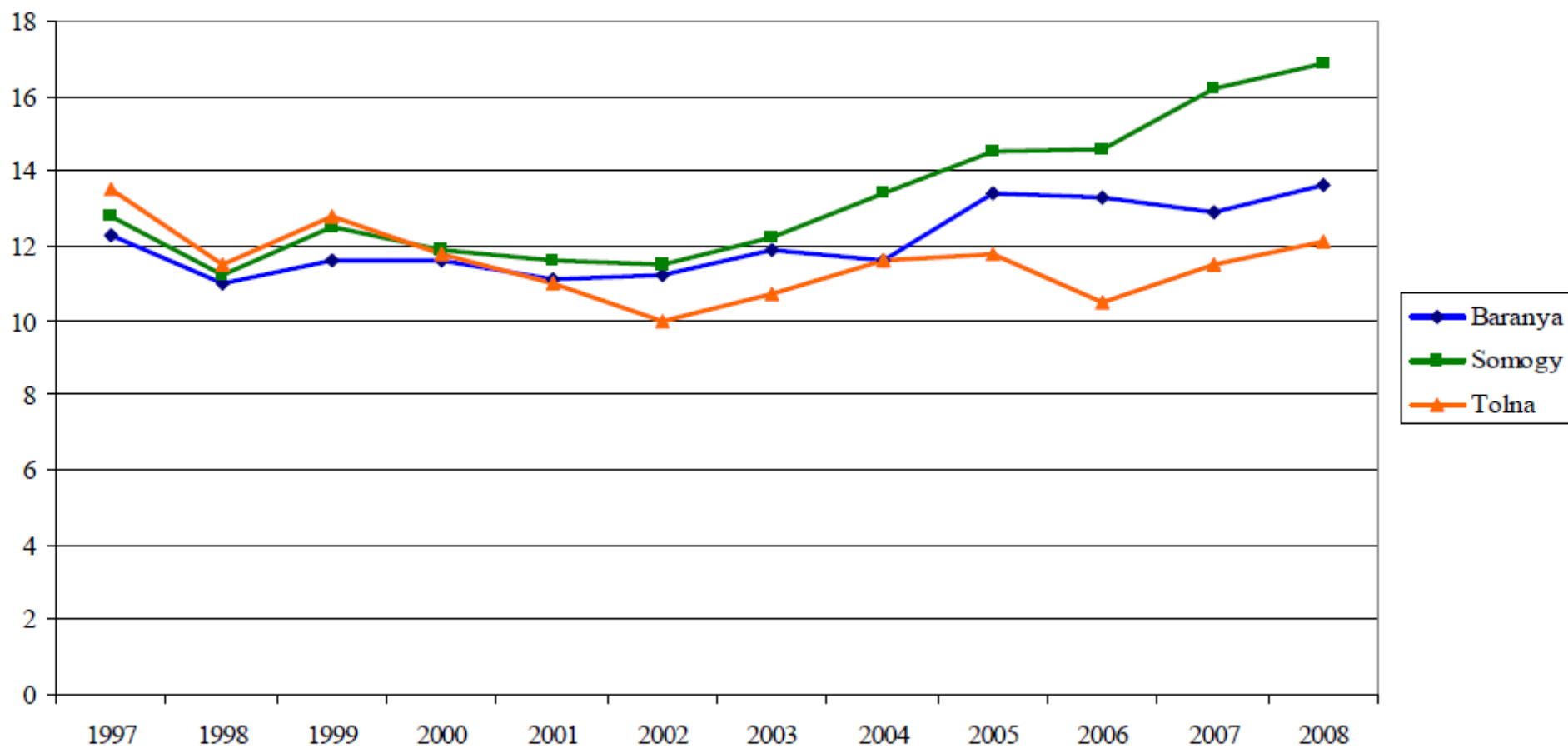
Az egy főre jutó GDP értéke Magyarország régióiban és a Dél-Dunántúl megyéiben 1997. és 2006. években (ezer Ft/fő)

Az 1 főre jutó GDP az országos átlag %-ában Budapesten és a Dél-Dunántúl megyéiben

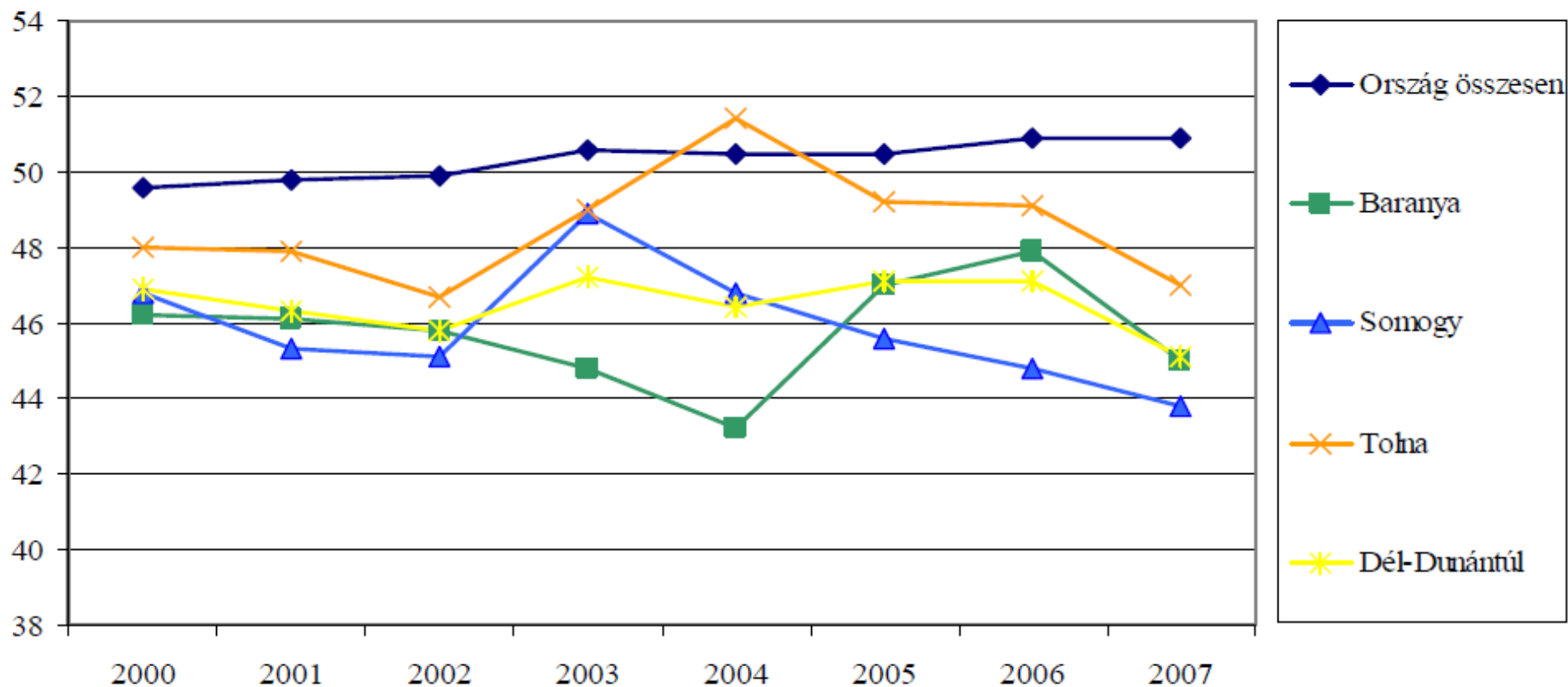
A munkanélküliségi ráta alakulása a Dél-Dunántúl megyéiben

Forrás: Állami Foglalkoztatási szolgálat

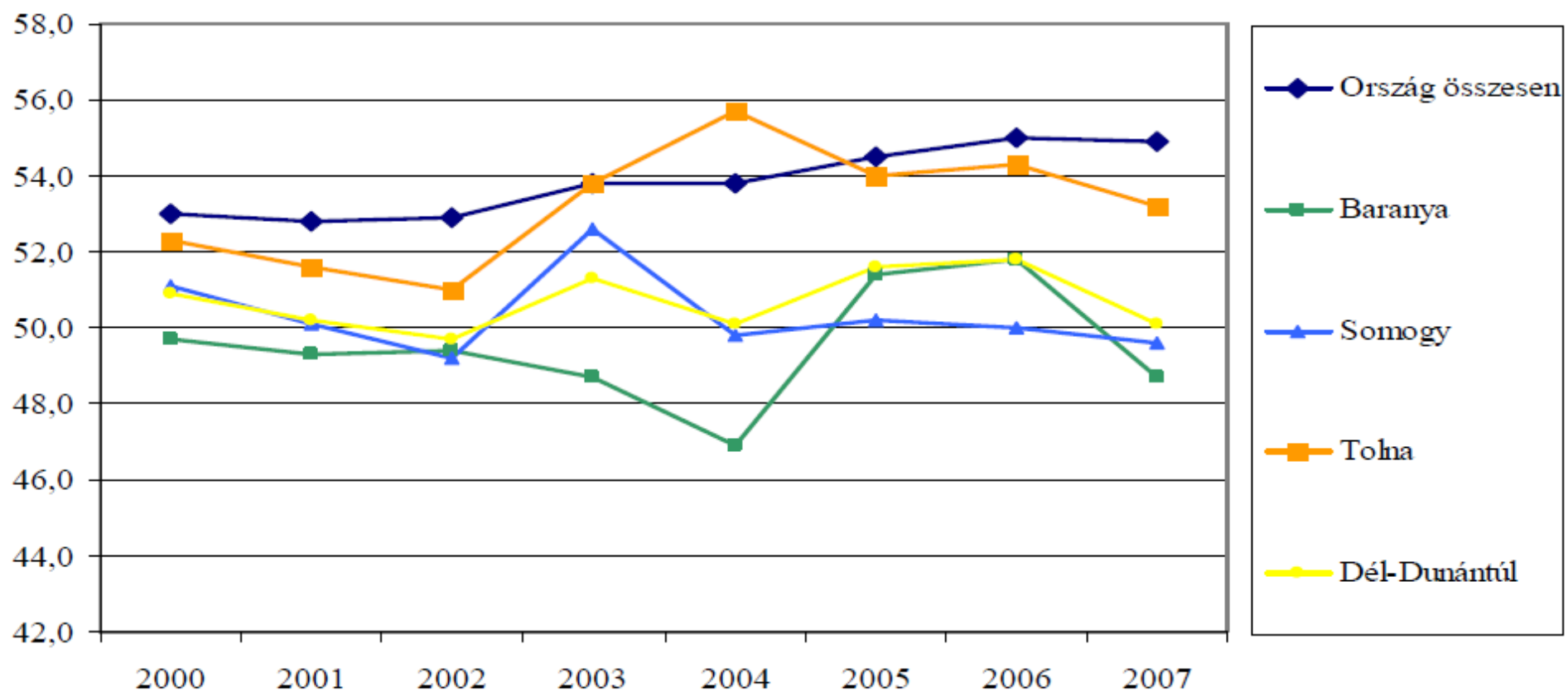

A foglalkoztatási ráta alakulása Magyarországon és a Dél-Dunántúlon, 2000-2007 (%)

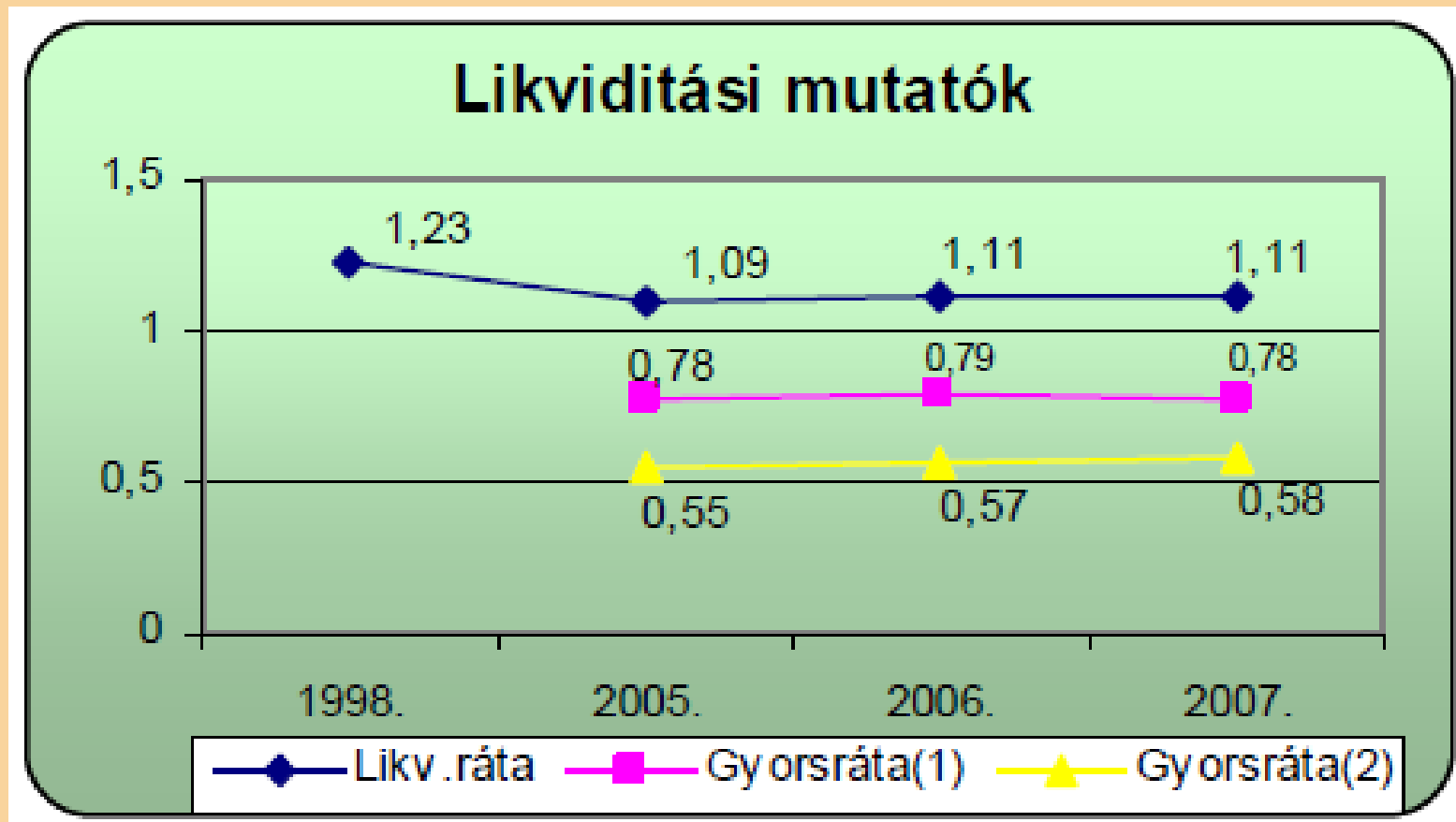
Forrás: Állami Foglalkoztatási szolgálat

Az aktivitási ráta alakulása Magyarországon és a Dél-Dunántúlon, 2000-2007 (%)

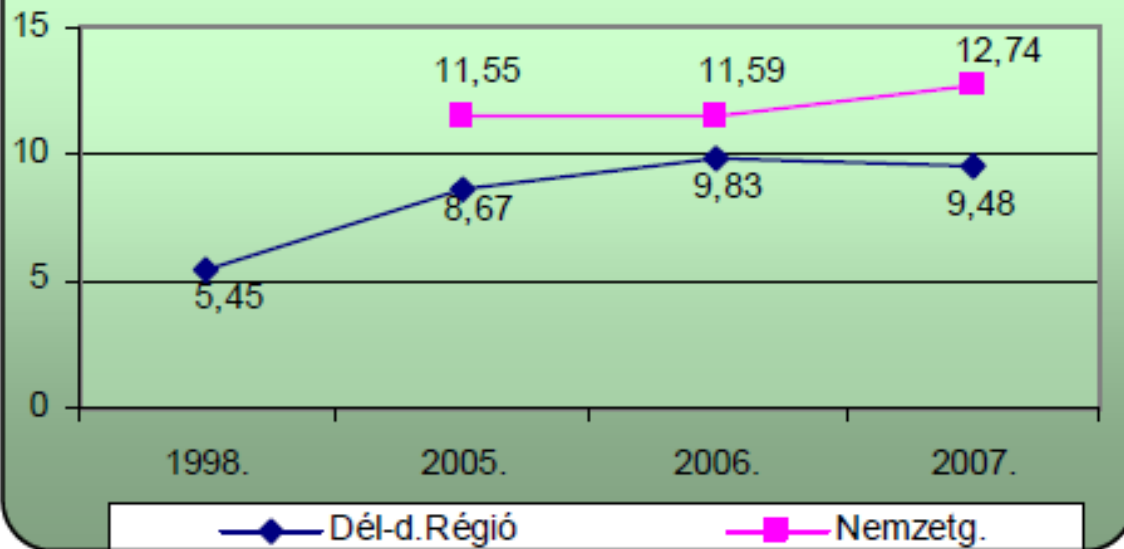
Forrás: Állami Foglalkoztatási szolgálat

- Gyenge likviditás
- Növekvő pénzügyi kockázat

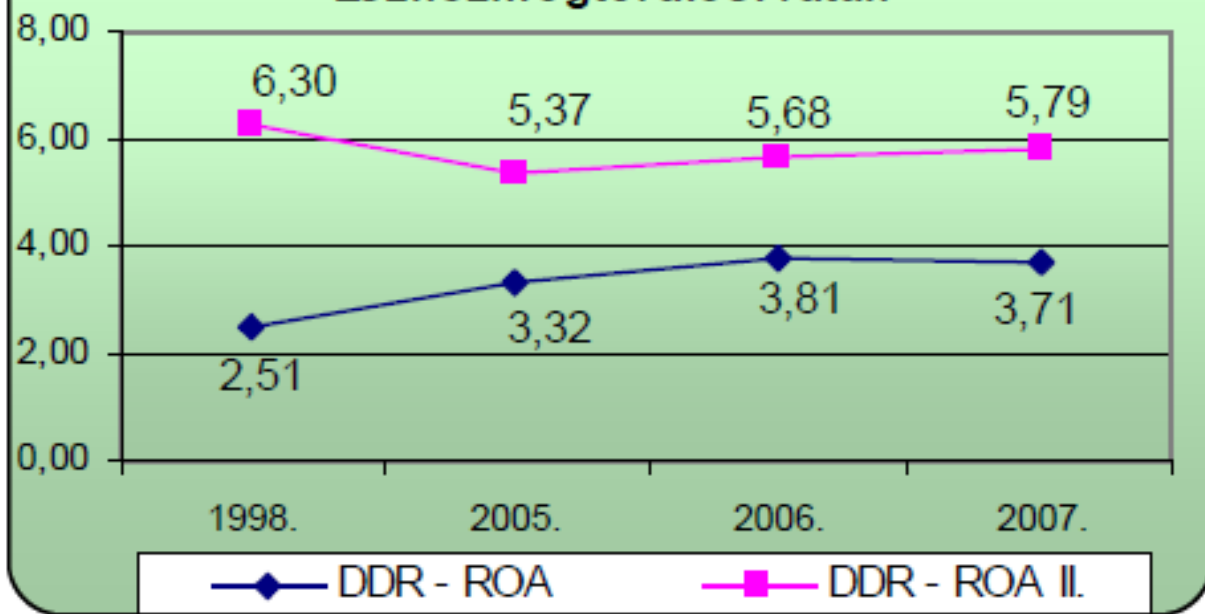

Forrás: APEH DDRI 2008.

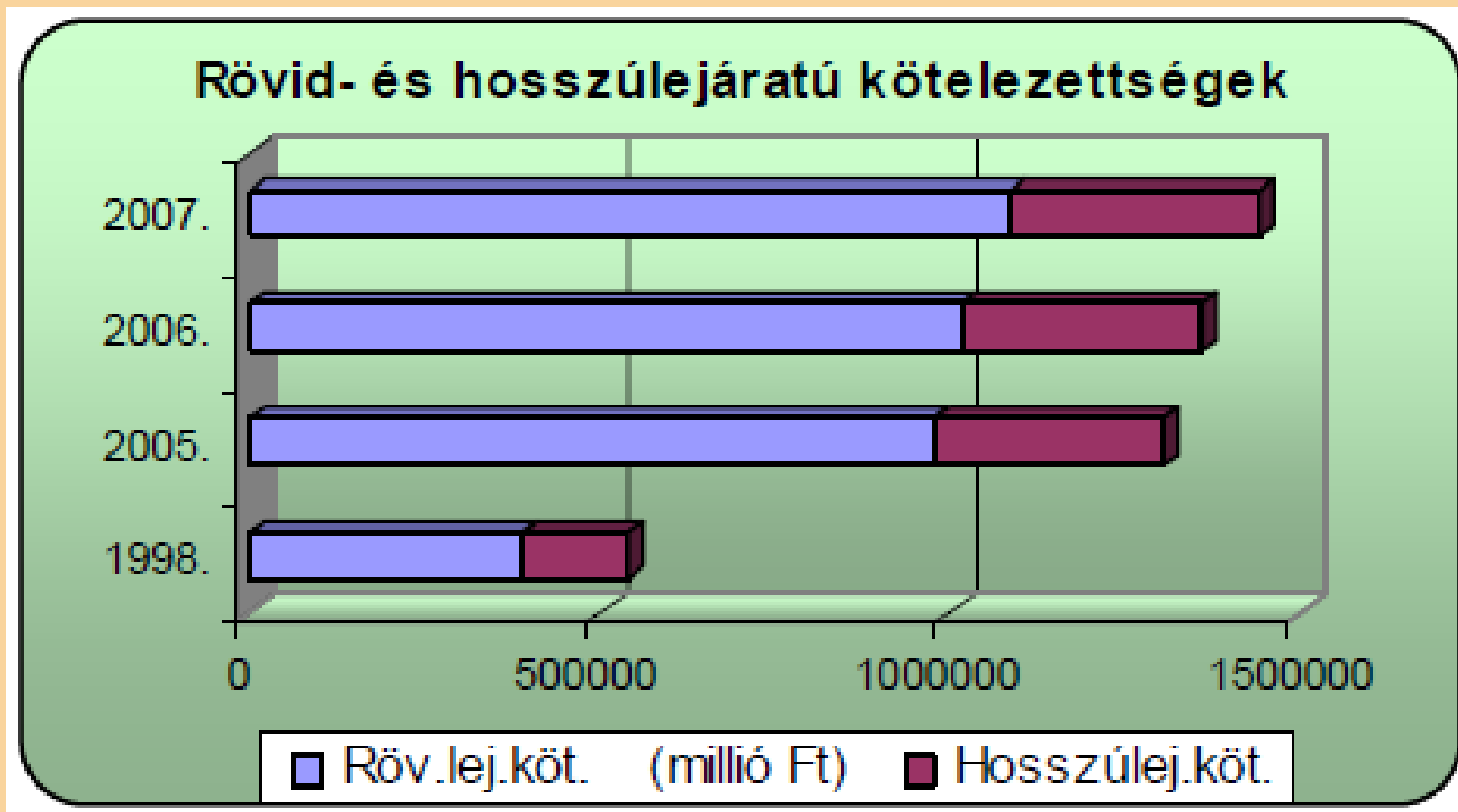
Sajátőke-arányos nyereség (ROE)

Eszközmegtérülési ráták

Régiót jellemző: „túlélésért” küzdő mikro- és kisvállalkozások

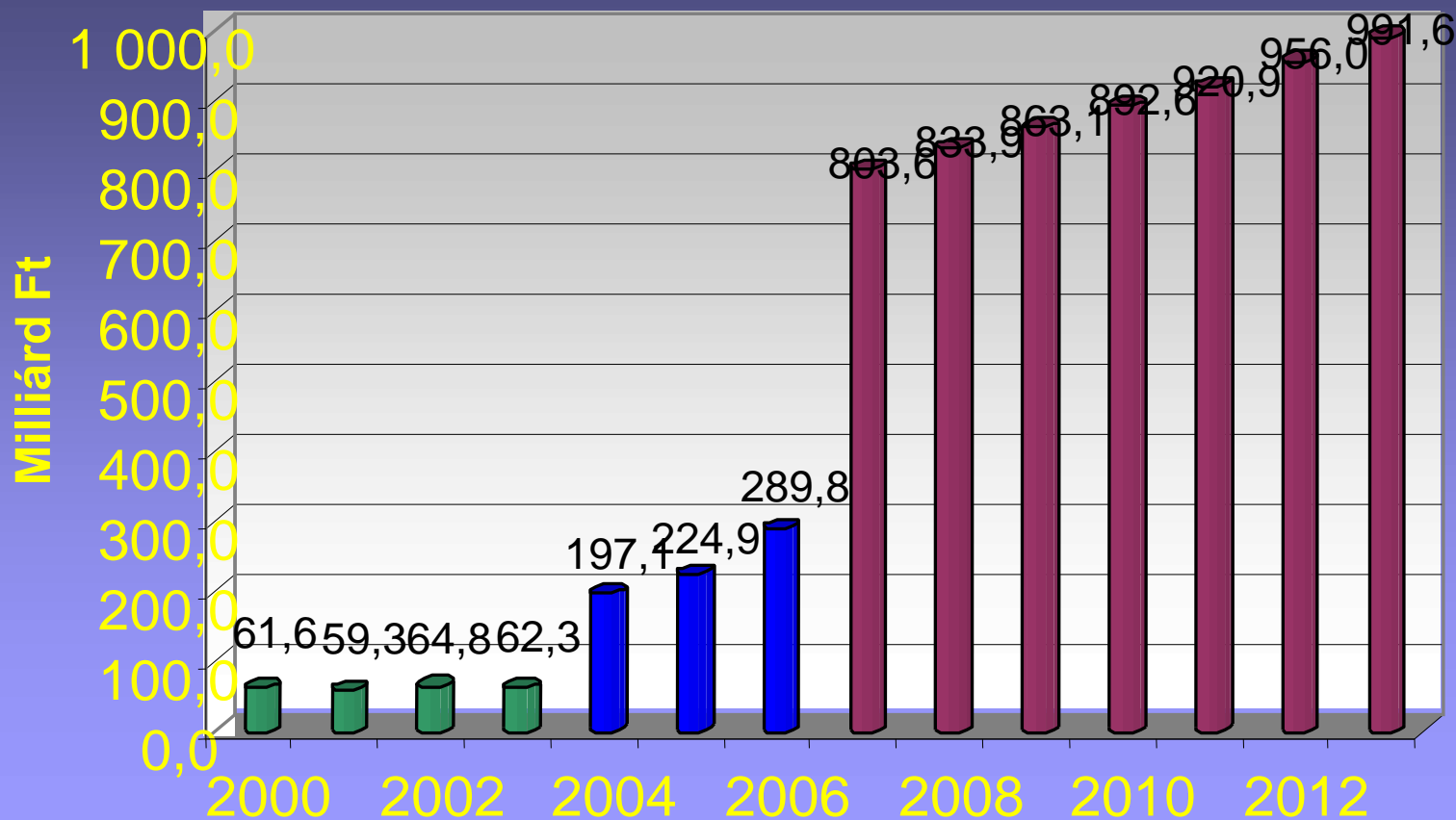
Forrás: APEH DDRI 2008.

Magyarország számára rendelkezésre álló EU forrás

Dél-dunántúli régió

Tervezési alapidokumentumok

- Lisszaboni stratégia
- Göteborgi elvárások
- Közösségi Stratégiai Iránymutatások 2007-13
- Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK)
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK)
- Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakerete (NSRK, NFT II., ÚMFT)
- Operatív Programok (NSRK alapján)
- Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Terv (NAVTV, ÚMVV)

Lisszaboni stratégia

Átfogó cél: EU a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb, tudásalapú gazdaságává váljon

- **Versenyképesség** erősítése
- Társadalmi és gazdasági **kohézió**
  - Több és jobb munkahely
  - Területi különbségek csökkentése
  - Szociális szolgáltatások legszegényebb rétegekre koncentráló fejlesztése

Göteborgi elvárások

- Fejlődés fenntarthatóságát biztosítani kell
  - Társadalmi
  - Gazdasági
  - Környezetiszempontok összhangjának megteremtésével, ezek együttes érvényesítésével

Közösségi Stratégiai Iránymutatások

- Közösségi kohéziós politika **alapidokumentuma**
- **Kötelező érvényű** útmutató a regionális politikák kialakításához

Prioritások:

1. Európa és a régiók **vonzóvá tétele**
(alap infrastruktúra, energiatakarékosság, egészségfejlesztés)
2. Gyarapodó **tudás és innováció** a növekedésért
(K+F, innováció, ICT, külső finanszírozás)
3. Több és jobb minőségű **munkahely** (munkaerőpiaci eszközök, oktatás)

Területi célok:

- **Városi területek** hozzájárulása a növekedéshez
- **Rurális térségek** gazdasági diverzifikációjának elősegítése
- **Területi együttműködés**

Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció 2005-20

- Teljes körű fejlesztési koncepció az összes közösségi és hazai források felhasználására (vidékfejlesztés, konvergencia program)
- **Sikeres Magyarország!**
  - Versenyképes, biztonságos, igazságos Magyarország
    - **Versenyképesség** tartós növelése
    - **Foglalkoztatás** bővülése
    - Versenyképes **tudás** és műveltség
    - Társadalmi **kohézió** erősítése
    - Fizikai **elérhetőség** javítása
    - **Információs társadalom** kiteljesítése
    - **Erőforrások** védelme és fenntartható hasznosítása
    - **Kiegyensúlyozott területi fejlődés**

Országos Területfejlesztési Kon koncepció 2005-20

- **Átfogó célok 2020-ig**

- Térségi versenyképesség
- Területi felzárkózás
- Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem
- Területi integrálódás Európába
- Decentralizáció és regionalizmus

- **Középtávú célok 2013-ig**

- Versenyképes **budapesti metropolisz**
- A régiókat dinamizáló **fejlesztési pólusok** megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése
- **Elmaradott térségek**, külső és belső perifériák felzárkóztatása
- **Országos jelentőségű térségek** és tématerületek
- **Határ-menti területek** fejlesztése és határon átnyúló térségi együttműködésük erősítése
- **Rurális térségek** területileg integrált fejlesztésének prioritásai

ÚMFT célrendszere

Dél-dunántúli régió

Kreatív Magyarország

Közösségi célok

Növekedés

Foglalkoztatásbővítés

Horizontális politikák

Fenntarthatóság
Esélyegyenlőség
Biztonság
Területiség

Középtávú célok

Versenyképes gazdaság

Megújuló társadalom

Élhető környezet

Területi kohézió

Fejlesztési tengelyek

Gazdasági versenyképesség javítása

Emberi erőforrások fejlesztése

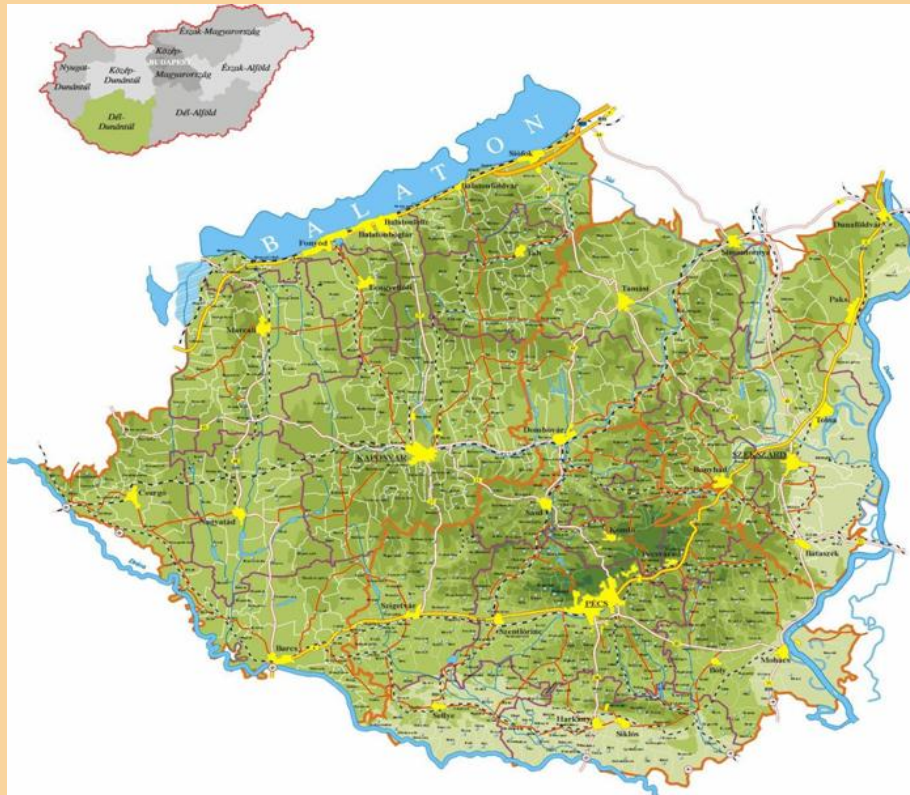
Környezet fejlesztése

Terület-fejlesztés

Kormányzási hatékonyság növelése

Prioritási tengelyek/Operatív programok

A Dél-dunántúli régió hosszú távú jövőképeként egy *otthonos, természet- és emberközeli déli régió víziója* rajzolható meg, ahol *íze van az életnek.*

A Dél-dunántúli ROP célrendszere

A DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ STRATÉGIAI CÉLRENDSZERE (2007-2015) - TERVEZŐI JAVASLAT

ORSZÁGOS
CÉLOK

REGIONÁLIS
CÉLOK

Versenyképes

Biztonságos

Összetartó

Magyarország

Átfogó cél: felzárkózás

Stratégiai
célok

Magas környezeti
minőségű modell
régió

Helyi adottságokra épülő
versenyképes gazdaság

Stabilizálódó
népességszám és erős
társadalmi szolidaritás

Tematikus
célok

Területi
célok
(tércategóriák)

*Természeti-
környezeti
értékek
védelme és
fenntartható
hasznosítása*

*Kiegyensúlyo-
zott térszerkezet
és térségi
munkamegosztás*

*Innovatív
környezeti
ipar és
energetika*

*Piac-
orientált
kreatív és
kulturális
ipar*

*Elettudományi
bázisra épülő
egészségipar*

*Piacképes,
hagyományo-
san jelenlévő
ipari
ágazatok és
turisztikai
kínálat*

*A
lakosság
egészségi
állapo-
tának
javulása*

*Hátrányos
helyzetűek
és
inaktívak
munkaerő-
piaci re-
integrációja*

*Piac-
képes
tudás-
szint*

Országos növekedési pólus

Regionális növekedési zónák

Karakterisztikus fejlődési
pályára állítandó vidéki térségek

Beavatkozások

Dél-Dunántúl

Beavatkozások

Térségi
alapú
beavato-
zások,
integrált
programok

A Dél-Dunántúli Operatív Program tartalma

1. prioritási tengely:

A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése

2. prioritási tengely:

A turisztikai potenciál erősítése a régióban

3. prioritási tengely:

Humán közszolgáltatások fejlesztése

4. prioritási tengely:

Integrált városfejlesztési akciók támogatása

5. prioritási tengely:

Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés

A DDOP pénzügyi terve 2007-13

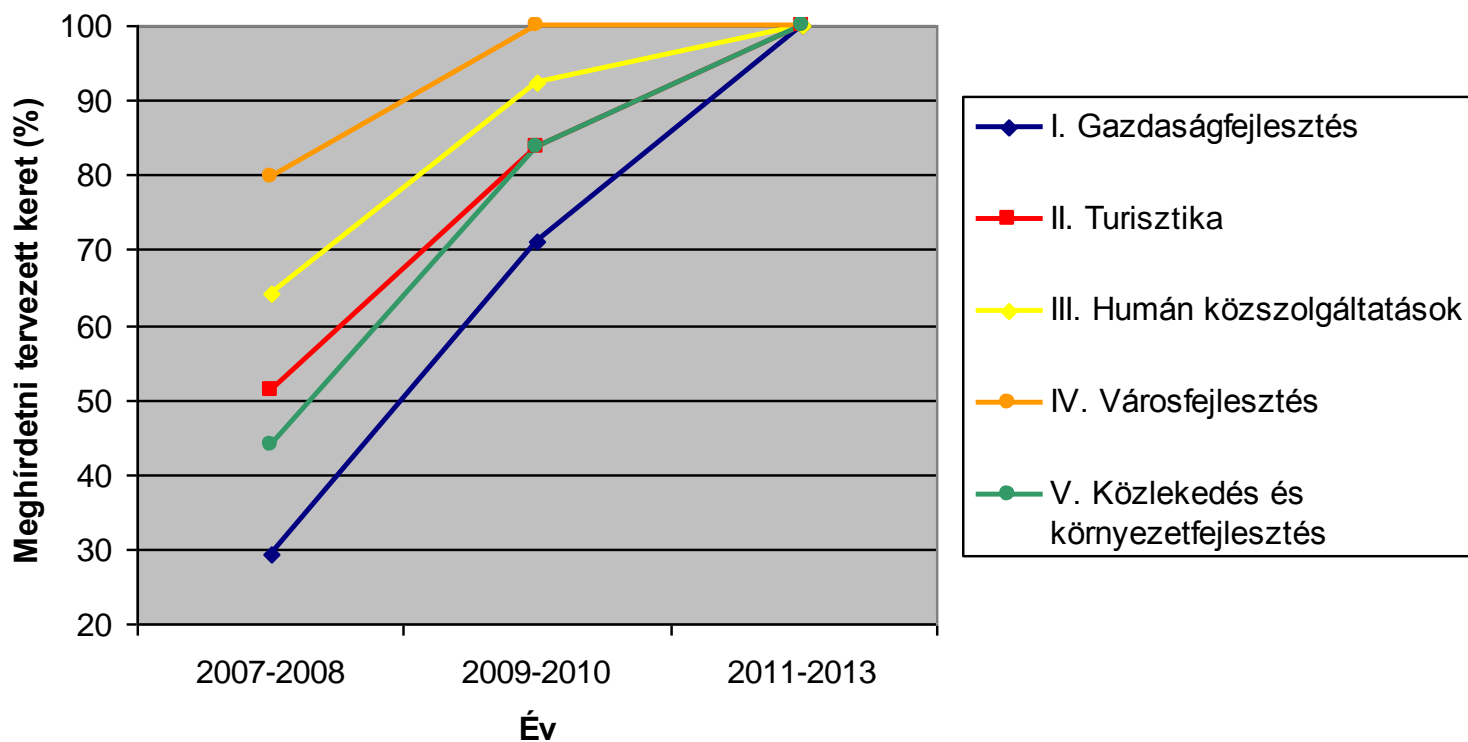
Prioritás	Megosztás (%)	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)
A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése	10,52%	21,65
A turisztikai potenciál erősítése a régióban	19,70%	38,19
Humán közszolgáltatások fejlesztése	18,47%	37,99
Integrált városfejlesztési akciók támogatása	22,81%	46,93
Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés	26,03%	53,55
Technikai segítségnyújtás	3,60%	7,41
Összesen	100%	205,73

ADDOP Prioritás tengelyek keretének tervezett meghírdetése akciótervenként (%)

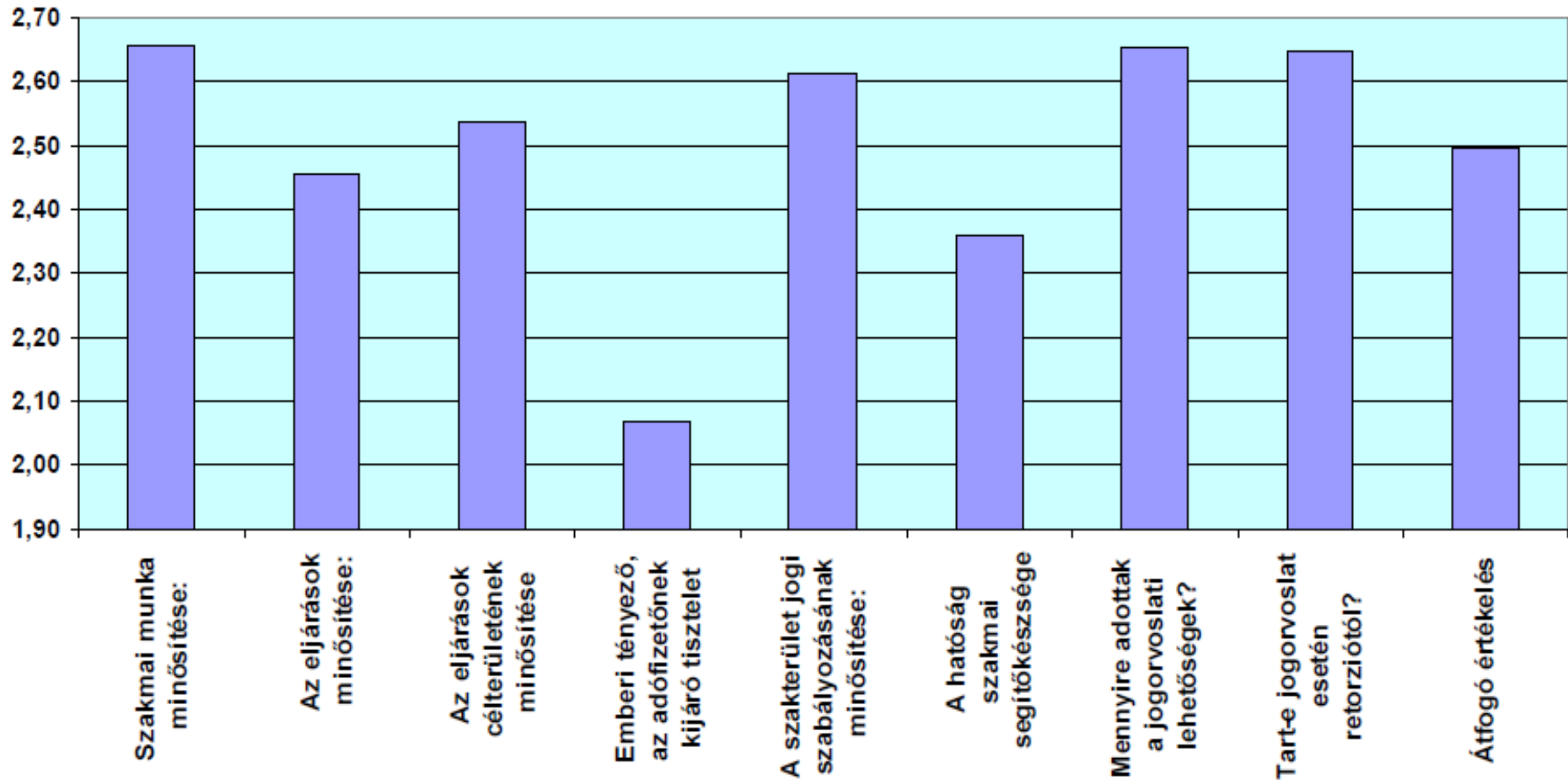

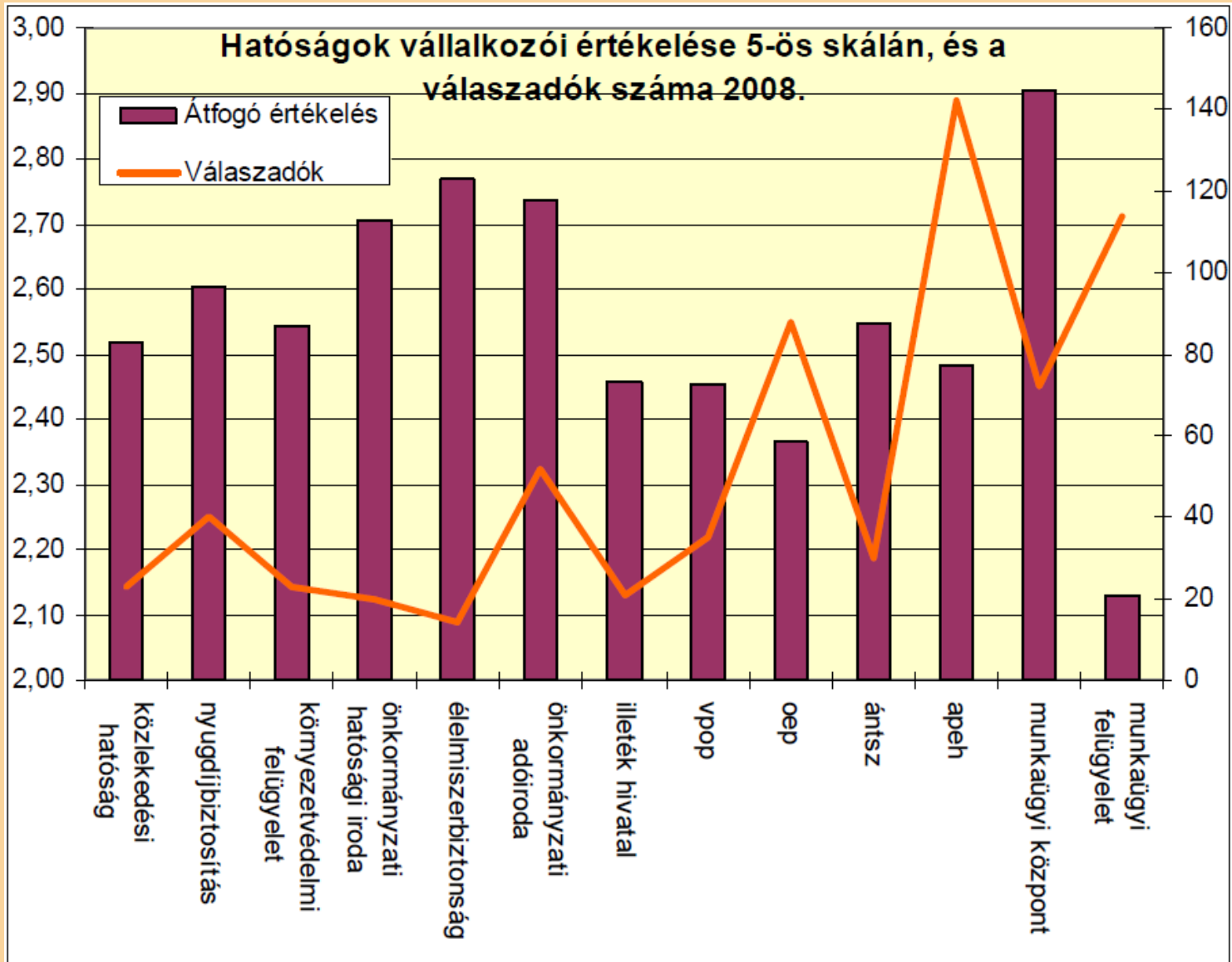

PBKIK felmérése a hatósági gyakorlatról 2008. XII.

Vállalkozói felmérés a hatósági gyakorlatról, intézmények súlyozott átlaga 2008.

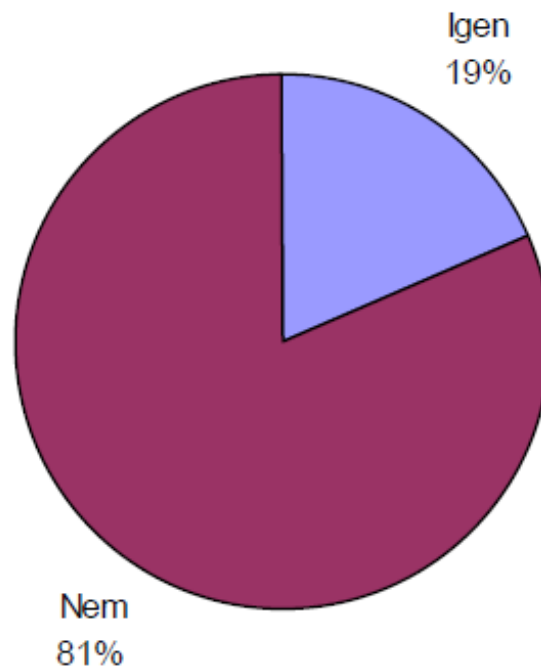
Forrás: PBKIK 2008.

Magyarországon a hatóságok világos jogrendszer alapján, törvénytisztelően, az adott szakterület valós problémáira fókuszálva, az adófizetőnek kijáró tisztelettel végzik munkájukat.

Dél-dunántúli régió

216 válasz

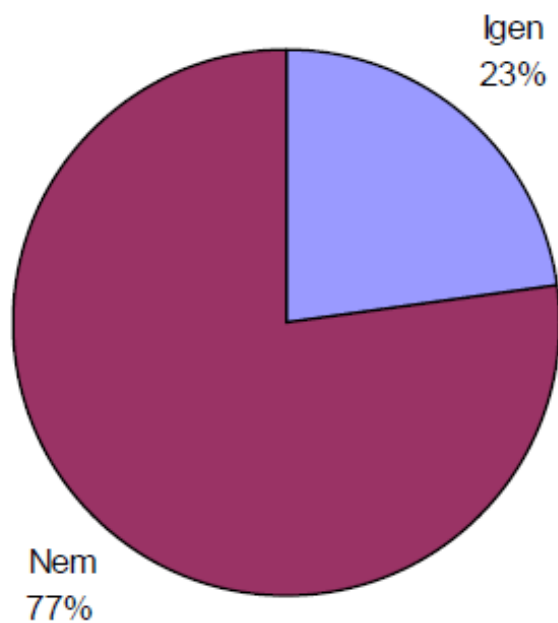

Forrás: PBKIK 2008.

A magyar jogrendszer bonyolultsága, ellentmondásossága ellenére, az adott szakterületen a valós problémáira fókuszálva, az adófizetőnek kijáró tisztelettel végzik munkájukat a hatóságok.

Dél-dunántúli régió

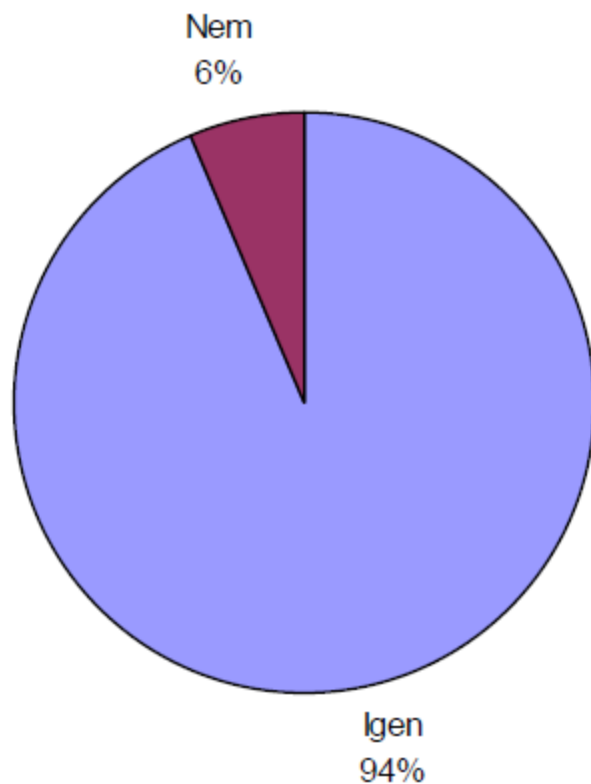
216 válasz

Forrás: PBKIK 2008.

A magyar jogrendszer bonyolultsága, ellentmondásossága és a hatóságok munkájának visszáságai akadályozzák a magyar gazdaság versenyképességét.

Dél-dunántúli régió

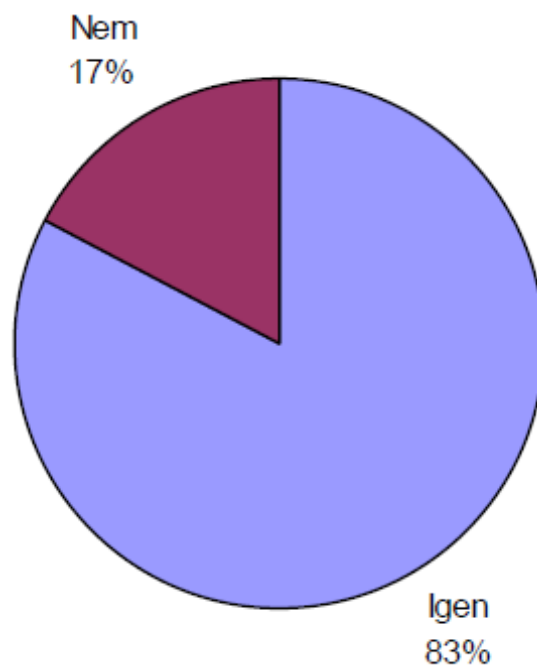
216 válasz

Forrás: PBKIK 2008.

A hatóságok munkájában nem a szakmai szempontok dominálnak, hanem a költségvetés forráséhsége. A kialakult helyzet súlyosan rontja a magyar gazdaság versenyképességét.

Dél-dunántúli régió

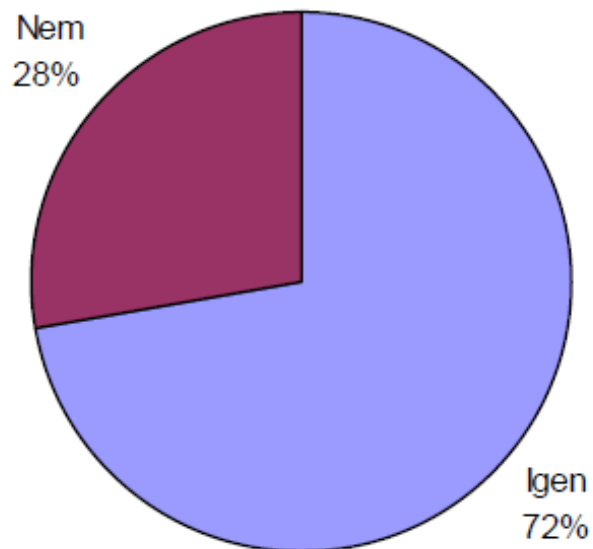
216 válasz

Forrás: PBKIK 2008.

A hatóságok valójában kerülnek a feketegazdaságot, az adófizetőket büntetik, így növelik a költségvetés bevételeit és a politika ezt a folyamatot kommunikálja a feketegazdaság elleni harcként.

Dél-dunántúli régió

216 válasz

Forrás: PBKIK 2008.

Következtetés

Dél-dunántúli régió

Változtatás szükséges:

- Politikai viszonyok rendszere
- Közigazgatás
- Gazdasági szabályzók

Az emberi erőforrás helyzet korlátozó tényező a versenyképesebbé válás szempontjából

A fejlesztéspolitika nem tudja kompenzálni az egyéb területeken tapasztalható hátrányos hatásokat

A liberális piaci versenyszemlélet szemben áll a fenntartható fejlődés célkitűzéssel

A globalizáció problémáira a válasz a lokalizáció

Dél-dunántúli régió

„Nem többet, nem jobban, hanem egészen mást kell csinálni!”